

STANOVISKO VLÁDY

k návrhu poslanců Petra Sadovského, Věry Kovářové, Jana Chvojky, Tat'ány Malé a dalších na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů, ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk č. 956)

Vláda na své schůzi dne 17. srpna 2020 projednala a posoudila návrh zákona, kterým se mění zákon č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů, ve znění pozdějších předpisů, a zaujala k němu **neutrální stanovisko**, přičemž upozorňuje na některé níže uvedené skutečnosti, které doporučuje zohlednit v dalším legislativním procesu.:

1. Vláda obecně vítá iniciativu předkladatele výslovně zakotvit do zákona o střetu zájmů výjimku pro právnické osoby vykonávající činnost školy nebo pro školská zařízení. Vláda také vnímá a podporuje potřebu reagovat na plenární náleze Ústavního soudu ze dne 11. února 2020, sp. zn. Pl. ÚS 38/17, kterým se ke dni 31. prosince 2020 zrušují ustanovení § 14b odst. 1 písm. a), b) a c) zákona o střetu zájmů, v němž Ústavní soud označil paušální zveřejňování údajů o veřejných funkcionářích jako neodpovídající potřebě dosažení zákonem sledovaného cíle, a proto za porušující právo na soukromí. Zároveň však vláda považuje za důležité respektovat i další závěry Ústavního soudu vyjádřené v tomto jeho nálezu a dotýkající se zužování osobní působnosti zákona o střetu zájmů např. o veřejné funkcionáře uvedené v § 2 odst. 1 písm. q) zákona, rozlišování mezi osobami starostů a místostarostů z hlediska jejich zařazení mezi veřejné funkcionáře nebo významu uvolnění volených veřejných funkcionářů územních samosprávných celků pro výkon funkce z hlediska jejich podřízení zákonu o střetu zájmů, které již však předkladatelé v jimi navržené úpravě opomíjejí.
2. Vláda upozorňuje na nekoncepční právní úpravu předloženého návrhu zákona týkající se vyjmutí některých místostarostů a radních z okruhu veřejných funkcionářů na základě toho, v jakém rozsahu obecní úřad dané obce vykonává přenesenou působnost. Rozsah výkonu přenesené působnosti podle názoru vlády nesouvisí s postavením člena orgánu obce, a proto by z něj neměly být dovozovány ani nároky na jeho osobu ohledně střetu zájmů. Vyloučení určitých osob z okruhu veřejných funkcionářů povede podle vlády také k tomu, že se na ně nebudou vztahovat nejen povinnosti týkající se zveřejňování jejich majetkových poměrů, ale též obecné povinnosti stanovené v § 3 až 6 zákona o střetu zájmů, včetně primární povinnosti zdržet se každého jednání, při kterém mohou jejich osobní zájmy ovlivnit výkon jeho funkce.

3. Vláda považuje za nekoncepční též zúžení osobní působnosti zákona o střetu zájmů ve prospěch místostarostů obcí vykonávajících přenesenou působnost v základním rozsahu a členů rad těchto obcí a obcí s pověřeným obecním úřadem, jde-li o veřejné funkcionáře, kteří nebyli pro výkon funkce dlouhodobě uvolněni. Podle názoru vlády i veřejní funkcionáři těch nejmenších obcí rozhodují o celé řadě významných záležitostí obecného zájmu. Návrh tak podle názoru vlády neopodstatněně rozlišuje mezi veřejnými funkcionáři vykonávajícími tutéž funkci v závislosti na jejich „uvolněnosti“ pro její výkon. Výčet a rozsah pravomocí, kterými veřejní funkcionáři obcí disponují, se nijak neliší v závislosti na tom, zda tito funkcionáři byli pro výkon dané funkce dlouhodobě uvolněni, či nikoliv. Současně nelze podle názoru vlády přisvědčit vynětí pouze některých z těchto funkcionářů z režimu zákona o střetu zájmů. Místostarostovi přísluší ve stanovených případech (tedy v nepřítomnosti starosty, v době, kdy starosta nevykává funkci, nebo je-li funkce starosty neobsazena) zastupovat starostu, přičemž jeho pravomoci jsou v takovém případě shodné s pravomocemi starosty. Jestliže je tedy starosta veřejným funkcionářem, není důvod, aby místostarosta, jemuž přísluší v daných případech stejné pravomoci, takové postavení neměl.
4. Vláda dále upozorňuje na ne zcela přesnou úpravu elektronického podání žádosti. Důvěru v údaje o podepisující osobě zajišťuje kvalifikovaný certifikát pro elektronický podpis. Nepostačuje tak navrhovaný zaručený elektronický podpis, nýbrž by měl být vyžadován pouze uznávaný elektronický podpis žadatele podle § 6 zákona č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce, ve znění zákona č. 183/2017 Sb.